

Двадцять сьоме квітня
Класна робота
Відокремлені
прикладки

Пригадаймо?

Що таке прикладка?

Прикладка — це
різновид означення,
яке, указуючи на
ознаку предмета, дає
йому другу назву,
виражається
іменником і відповідає
на питання який?

*Н: Співак **Монатік***

Прикладка повернулася!!!!

Введіть текст тут

Пригадаймо:

Приклади можуть бути:

Поширеними - виражені кількома словами (Я передплачую газету “Голос України”)

Непоширеними - виражена одним словом (поети-шістдесятники, поети-романтики, вірш-медитація...)

Синтаксична роль

Функція

Позиція

Спосіб вираження

Граматичне узгодження

Ознаки прикладки:

Синтаксична роль - означення

Функція - друга назва предмета

Спосіб вираження - іменник

Позиція - перед і після означуваного слова

Граматичне узгодження - насамперед у відмінку.

Містить додаткове повідомлення, конкретизує висловлювану думку,
служить засобом уточнення, образності

Виражається іменником
або іменником
із залежними словами

**Відокремлена
прикладка**

Пов'язується
з присудком

Буває поширеною (вираженою словосполученням)
і непоширеною (вираженою одним словом)

Поширену прикладку в середині речення відокремлюють **комами**, а в кінці — перед нею здебільшого ставлять **тире**: Собор, свідок подій минувшини, височіє на околиці міста. На околиці міста височіє собор — свідок подій минувшини.

Відокремлюються:	Приклад
поширені прикладки після означуваного слова	<i>Мій <u>брат</u>, <u>кралець хлоп'ячих мрій</u>, зішив з землею небо (Б.-І. Антонич).</i>
поширені прикладки, що стоять перед означуваним словом і мають обставинний відтінок	<i><u>Українець за національністю</u>, <u>будівничий</u> тонко відчував народний стиль.</i>
прикладки, що стосуються особового займенника	<i><u>Справжній талант</u>, <u>він</u> постійно працював над собою.</i>

ЗАУВАЖТЕ!

Прикладки зі сполучником **як** не відокремлюються, коли вони не мають відтінку причини (такі прикладки відповідають на питання **у ролі кого? у ролі чого?**): Растреллі широко відомий в Україні як архітектор.

1. Будинок із химерами, цегляна будівля з прикрасами на міфологічні та мисливські сюжети, є головною архітектурною спорудою раннього декоративного модерну в Києві. 2. Це перший будинок у Києві, побудований із використанням цементу — нового матеріалу для будівництва. 3. Нині Будинок із химерами використовується як офіційна резиденція Президента України.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

А. Прочитайте речення в обох колонках.

Великдень — велике християнське свято.

Паска — кулінарний виріб.

Великдень, велике християнське свято, припало цьогоріч на 1 травня.

Паску, кулінарний виріб, випікають напередодні свята.

Б. Поміркуйте, у якій колонці вжито відокремлені прикладки, а в якій — складені іменні присудки. Обґрунтуйте вашу думку.

Відокремлюються:	Приклад
прикладки, виражені сполученням слова чоловік, жінка, хлопець, дівчина, людина і под. з іншими словами;	<i>Десь там жила Наталка Розумиха, <u>Грицькова жінка</u>, гарна й молода (Ліна Костенко).</i>
прикладки, що приєднуються до означуваного слова словами або, тобто, чи, наприклад, особливо, на ім'я, на прізвище, як-от.	<i>Крашанки, <u>або писанки</u>, готують на Великдень.</i>

ЗАУВАЖТЕ!

Не відокремлюються прикладки, які стоять перед означуваним словом і мають лише означальне значення: Співачка Руслана Лижичко поділилася родинним рецептом випікання паски. Щодо власних назв — імен і прізвищ людей — прикладкою є саме загальна назва.

Приклади виділяються на письмі за допомогою як ком, так і тире. За допомогою тире відокремлена прикладка виділяється, як правило, якщо вона:

а) має уточнювальне значення і перед нею можна поставити слова а саме: Винуватці тої катастрофи — два хлопчики літ семи-восьми та п'ятиліток-дівчинка — наче не чули сердитого матиного поклику (М. Коцюбинський)

б) стоїть у кінці речення і стосується іменника (це робиться ще й для того, щоб прикладка не сприймалась як однорідний член речення): Перед тобою світ — великий том розкритий (М. Рильський). Ти живеш у Києві — прекрасному й чарівному місті (Ю. Смолич) .

Знайти відокремлені приклади.

1. Нема без кореня рослини, а нас, людей, без батьківщини (М.Чернявський).
2. У клопотах і турботах непомітно сплигло літо — вінець хліборобського року (В.Скуратівський).
3. Наше століття багате на різноманітні сенсації, тобто на неймовірні чи малоймовірні явища (3 кн. "Дванадцять місяців").
4. Син бідного сільського титаря, Павло Грабовський в дитинстві пізнав не тільки злидні, щоденні важкі турботи про хліб насущний, а й поетичні обряди, сумовиту красу народної пісні (О.Дей).
5. Ремез — пташка невеличка, в'є гніздечко-рукавичку на лозині біля річки (А.Камінчук)
6. Змовкнув дятел — працююча птиця (В.Ткаченко).

Складіть із речень кожної пари одне речення з відокремленою прикладкою

1. Історія міста Коломиї сягає глибини тисячоліть.
Коломия - культурний осередок Прикарпаття.
2. У Коломиї можна відвідати музей Писанкового розпису. Музей Писанкового розпису - один із найоригінальніших етнографічних центрів України.
3. Перлиною природного фонду Харківщини є ріка Сіверський Донець. Сіверський Донець - найбільша правобережна притока Дону.
4. Північно-західну частину Волині прикрашає озеро Світязь. Світязь - найглибше й найбільше озеро в Україні.

Домашнє завдання

- §39- повторити
- §40 - вивчити
- Вправа № 4 на с.144